

RACHEL

DE GROENTEVERKOOPSTER

EN ANDERE GEDICHTEN

verzameld door de redactie van
„De Vriend van Oud en Jong”

(uitgebreide herdruk)

B.V. Drukkerij J. J. Groen en Zoon – Leiden – 1986

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Rachel

Rachel, de groenteverkoopster en andere gedichten /
verzameld door de redactie van „De Vriend van Oud en Jong”
Leiden: Groen
ISBN 90-5030-004-9 gebonden
SISO * 878 UDC 82-1
Trefw.: gedichten; oorspronkelijk

© 1986 B.V. Drukkerij J. J. Groen en Zoon – Afdeling Uitgeverij – Leiden
Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel
van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke
toestemming van de uitgever.

INHOUDSOPGAVE

Rachel de Groenteverkoopster / 7	Goede raad / 116
Bladwijzer in de bijbel / 15	Keetje's gebed / 118
De tijd / 15	De Waldenzer bijbelverspreider / 120
Het breistertje / 16	De verloren zoon / 122
Het gebroken pootje / 17	Toe, jongens, weest niet wreed / 126
Nieuwjaarsoverdenking / 18	De oude visser / 127
Jozefs geschiedenis / 20	Het lezen van de bijbel / 135
Gods kinderen / 39	De kleine zendeling / 135
De godloochenaar van Baltimore / 41	Zomer / 138
Het Pinksterfeest / 44	Izaak en Rebekka / 139
Hoe een slavin een vijand overwon / 48	Aan de kinderen / 141
En dan? / 49	De actrice en de kranke / 142
Mijn kleine zus / 52	Rijkdom / 148
Gedachten op het kerkhof / 53	Op Jezus' geboorte / 149
Huibert en Klaartje / 54	Het schot van Steenwijk (1850) / 149
Aan de kinderen / 61	Wie zich aan een ander spiegelt, spiegelt zich zacht / 152
Door 't spel een dief / 62	Reddende liefde / 154
Eer zij roepen, zal Ik antwoorden / 65	De tijd / 160
Mina / 66	De biechteling / 161
„Als” en „Maar” / 74	Twee in één huis / 163
Het gesprek / 77	Hoogmoed / 164
De wijze en de dwaze maagden / 79	Zonder Hem / 165
Daniëls open venster / 81	Het vrouwtje van Stavoren / 166
De blinde / 82	Zeebellen / 169
Wees vriendelijk / 83	De Heere onze gerechtigheid / 170
Het bloed aan de deurpost / 84	De antichrist / 171
Het Boek der boeken / 87	Spreuken 20:12 / 173
Des christens vaderland / 87	Een eigen geschrift Davids / 174
De duivel op weg naar de kerk / 89	Gebed des harten / 175
De goede Herder / 93	Eliza's vlucht / 175
De bijbelboeken / 98	De klok / 182
Gortentellerij / 100	De Hemelweg / 184
Begraven talenten / 101	Drie dingen / 185
De barmhartige Samaritaan / 105	Eert uw ouders / 186
Het lied van de landman / 109	Die geloven, haasten niet / 188
Een onherstelbaar verzuim / 111	De wachtlijst / 190
De (rijke) arme / 112	
De (arme) rijke / 114	

RACHEL DE GROENTEVERKOOPSTER

„Vaderlief, mag ik U helpen
Als gij vrachten dragen moet?
'k Zal de pakken vlug bezorgen,
'k Wed, dat gij 't niet gauwer doet!”

Zo sprak eens een Jodenmeisje
Met oprechte kinderzin.
En dit kinderlijke vragen
Was voor haar geluk 't begin.

Rachel was de een'ge dochter
Van een vroom Joods ouderpaar.
Dat haar strengelijk behoedde
Voor verleiding en gevaar.

En zij waren dubbel waakzaam,
Toen uit hun familiekring
Enk'len Hem hun koning noemden,
Die te vloek aan 't kruishout hing.

Maar, wat mensen ook bedenken
Voor weerstreving van Gods daân,
Niets, hoe juist, hoe welberekend
Kan de Geest der kracht weerstaan.

Sam, haar vader, was een kruier
Altijd werkzaam, nimmer traag,
En getroffen door zijn zwoegen
Deed zij hem die kindervraag.

„Helpen? Ja dat mag je, Rachel!”
Sprak haar vader met een lach,
„En, als jij getrouw je best doet,
Krijg je een stuiver elke dag!”

Ijv'rig hielp zij nu haar vader
En ging lustig aan het werk,
En ze toont zich in haar ijver
Als een kloeke man zo sterk.

Ieder mocht graag Rachel lijden,
Ieder had een woord voor haar,
En als men haar om een dienst vroeg,
Was zij steeds van zessen klaar.

Dikwijls moesten zij verkeren
Met twee flinke sjouwerliën,
Die niets vuriger verlangden
Dan Gods Rijk verbreed te zien.

En zij spraken van de vrede,
Uitgestort in hun gemoed.
Van 't geloof in Jezus Christus
En Zijn Godd'lijk offerbloed.

Rachel, in haar kindereenvoud
Was dan ook geheel gehoor,
Doch kreeg van haar strenge vader
Menig harde les er voor.

Maar het heerlijk Zaad des Levens
Uitgestort in het gemoed
Van de jonge dochter Sions,
Dat ontkiemde zelfs met spoed.

Dát kon de oude Sam niet dragen
Zo verstokt in Joodse haat.
„'k Zal”, zo sprak hij, „je wel hoeden
Voor dit zielverwoestend kwaad.

Neen, jij moogt mij niet meer helpen!
Kijk, jouw krachten zijn te klein;
Jij moet in de groentenering
Van je moeder werkzaam zijn!”

Rachel was geheel verslagen
Door dit strenge vaderwoord,
Want, reeds voelde zij de waarheid
Van hetgeen zij had gehoord.

„Och, had ik toch maar gezwezen!”
Dacht z' in haar eenvoudigheid,
Misschien was mij dan d' omgeving
Van die mensen niet ontzeid.

Ijv'rig hielp zij ook haar moeder,
Bij 't bezorgen van haar waar;
Alle klanten, die zij opzocht
Kochten dan ook graag van haar.

En 's morgens vroeg, langs straat en gracht,
Riep zij blij en overluide
„k Heb andijvie, wortels, uien,
Bloemkool, spruitjes, zoek maar uit!”

Zo gebeurde 't op een morgen,
— 't Was fel koud op straat en gracht, —
Dat ze ergens aan ging bellen
Of men ook iets nodig had.

En zij belde, twee, drie malen,
Doch verkreeg maar geen gehoor,
Maar na een kwartieruurs wachten
Kwam de dienstmeid eind'lijk voor.

„Mietjelijf, wel, is dat wachten!
'k Ben van koude reeds half dood!
Och, wat moet een mens toch zwoegen”,
Zo sprak Rachel, „voor zijn brood!”

„Meidlijf, 'k kon het heus niet helpen
Dat men je zo wachten liet.
'k Zal je even vlug vertellen
Wat hier 's morgens wel geschiedt.

Je moet weten, 't zijn hier fijnen,
En wel van het ergste soort.
Eerst wordt er heel lang gebeden;
Daarna neemt men 't Bijbelwoord.

Alles moet dan blijven rusten;
Niets mag worden aangeraakt.
Ik kan mij maar niet begrijpen
Dat hun dit geteem vermaakt”.

„Meid, houd op!” sprak Rachel driftig;
„k Wou, dat 'k met je ruilen mocht!
'k Wou wel, dat je bij die mensen
Voor mij om een dienst verzocht!

Zou je voor mij willen vragen
Of 'k er 's morgens bij mag zijn
Als zij lezen, bidden, spreken?
O, wat moet dat heerlijk zijn!”

„Zo iets heb ik van mijn leven”,
Sprak de meid, „nog nooit gehoord!
Kom, je huichelt, want de Joden
Hebben onze Heer' vermoord!”

„Juist, daar wil ik meer van weten”,
Sprak nu Rachel met een zucht.
„En waarom mijn arme natie
Nog des Heeren gramschap ducht”.

„Mietje, kom je niet naar binnen?”
Sprak de juffrouw in de gang;
„k Zit reeds lang op je te wachten;
Meisjelijf, wat praat je lang!”

Rachel ging haar weg met blijdschap,
Hare hoop herleefde weer,
En reeds zat zij in gedachte
Bij de goddienstoef'ning neer.

En haar hoop werd niet verijdeld;
Aan haar bede werd voldaan,
En nu mocht zij elke morgen
Met de meid naar binnen gaan.

Er werd binnen veel gesproken,
— 't Was juist tegen Kerstmistijd —
Van de komst van Isrels Koning
In het vlees, in ned'righeid;

Wat Jesaja had gesproken
Van 't Lam Gods, op aard' geslacht,
Die voor gans verloren zondaars
Door Zijn dood verlossing bracht.

Maar zal 't zaad diep wort'len schieten,
Zal het schoon te velde staan,
Dan, dan moeten er ook stormen,
Wind en regen over gaan.

Dit moest Rachel ondervinden,
Ook zij moest door 't loutervuur,
Want reeds gauw was zij getuige
Van haars vaders stervensuur.

Door deez' droeve ondervinding
Zag ze zich voortaan verplicht
Bij haar moeder thuis te blijven,
En dit viel haar lang niet licht.

't Mocht haar soms wel eens gelukken,
Als het dagwerk was gedaan,
Heel stil in de late avond
Naar haar vrienden toe te gaan.

O, dan was het voor haar feesttijd!
Dan vergat zij alle leed,
En met bidden, lezen, zingen,
Werd heel d' avond dan besteed.

Zo gebeurde 't zek're avond
Dat zij zeer laat huiswaarts kwam,
En haar moeder zeer verbolgefi
Haar eens onderhanden nam.

„Wel”, sprak zij, „ondeugend meisje,
Waar ben jij zo lang geweest?”
„Bij zeer lieve Christenvrinden”,
Sprak nu Rachel, onbevreesd.

„Wat?, die Gojims zijn je vrienden?
Dwaas en onbedachtzaam kind!
'k Geloof, dat jij die Jodenhaters
Waarlijk al te veel bemint!”

„Isrel haten? lieve moeder,
Neen, dat doen die mensen niet;
't Is hun God, de God van Jakob,
Die hun dit heel streng verbiedt”.

Nu, nu werd de moeder driftig,
„Jakobs God heeft niets gemeen
Met die Gojims, die vervloekten!
Hij is Isrels God alleen!”

„Ook hun God”, sprak Rachel weder;
„Jezus was toch ook een Jood,
Die, zoals de Schriften zeggen,
Kwam verlossen van de dood!”

„Wat! zijt gij reeds zo doortrokken
Van dit heidense venijn?
Wellicht wilt g' u laten dopen
En mij tot een schandvlek zijn!”

Rachel stond als vastgenageld,
Bevend als een espeblad,
En ze wenst' in haar benauwdheid
Dat ze maar gezwegen had.

Maar daar schoot haar iets te binnen
Wat de Heiland eenmaal zei:
„Die zich Mijner schamen zullen,
Ook derzulken schaam ik Mij”.

Diepe zuchten deed zij horen,
En zij snikte overluid.
„Moeder, ja, Christin wil 'k worden!”
Riep ze eind'lijk sidd'rend uit.

Nu vloog als een tijger, woedend,
Hare moeder op haar aan.
Heen en weer werd zij geslingerd
En met vloeken overlaân.

Ja, zover ging zelfs de boosheid
Dat, als zij 't nog eenmaal waagt
Hare moeder aan te spreken,
Zij door haar wordt weggejaagd.

O, wat moet zij nu beginnen
In dit middernacht'lijk uur!
Alles rondom haar is duister,
't Weer is mistig, nat en guur.

Maar de goede, trouwe Herder,
Ziet Zijn schapen t' allen tijd.
En als wolf en roofdier komen,
Worden zij door Hem bevrijd.

Uit een diep gebroken harte
Riep zij schreiend tot de Heer':
„Davids Zoon, ontferm U mijner,
Daal tot mijn verlossing neer!”

En toen richtte zij haar blikken
Naar de sterrenhemel heen,
Peinzend, hoe de Heere te Bethel
Ook aan Jakob eens verscheen.

Toen was 't of een stem haar zeide:
„Rachel, langer niet geschreid:
Bij zeer lieve Christenvrindēn
Heb ik woning u bereid!”

Dit deed haar geloof herleven,
Deed haar moedig voorwaarts gaan
En zij waagde 't, schoon het nacht was,
Naar haar vrienden heen te gaan.

Liefderijk werd zij ontvangen
Want men was oprecht verblijd,
Dat een schaapje nu van Isrel
Tot de schaapskooi was geleid.

Nu mocht Rachel veel genieten,
Toch was 't haar nog dikwijls goed
Smaadheid voor haar Heere te lijden
Die haar vrijkocht met Zijn bloed.

't Werd haar hoogste doel: met Jezus
Zondaars leiden tot het kruis.
En hoe langer zij zo werkte,
Dicht kwam zij aan 't Vaderhuis.

Hare moeder bleef volharden
In het treurig ongelooft,
En zij bleef uit bitt're afkeer
Voor het evangelie doof.

Rachel echter, door Gods liefde,
Ging 't naar ziel en lichaam wèl,
En waar zij maar kwam, daar sprak zij:
„Vrienden, bidt voor Israël”.

't Is ook waar, geliefde vrienden:
Zoekt toch Jezus hier op aard',
Die Hem door genâ eens vinden
Blijft Hij meer dan schatten waard.

BLADWIJZER IN DE BIJBEL

Het volgende gedicht van onze grote Nederlandse dichter, de beroemde Jood Isaïc da Costa, moge betracht worden bij het lezen van Gods Woord.

Bij 't openslaan van 't Boek der boeken
Gedenk, o Christen! dag aan dag
Dat wie dat Woord wil onderzoeken,
Geen eigen licht vertrouwen mag.
Geen mensen wijsheid zou hier baten,
Geen vlijtige arbeid hier volstaan;
Alle eigenwijsheid dient verlaten,
Een ander oog moet opengaan.

Voordat ge u dan begeeft tot lezen,
Val, Christen! val uw God te voet!
En dat een heilig, heilzaam vrezen
Zich meester maak' van uw gemoed!
Vraag, eer gij verder gaat, een zegen!
Vraag ogen, oren en een hart;
En Jezus Zelve kome u tegen
In dit Zijn Woord bij vreugd' en smart.

DE TIJD

Daar vliegt de tijd met arendsvleug'len,
Door geen mensenmacht te teug'len.
De tijd is daar en is voorbij!
Och! mocht ik die toch wel besteden,
Hij is zo spoedig weggeleden,
En niets weerstaat zijn heerschappij.

Verbazend vlug zijn zijne voeten
Die niemand groet, dan die hem groeten,
Alsdan is hij zeer vriendelijk;
Hoe hard men roept, hij houdt niet stille,
Maar volgt alleen zijns Heeren wille
En is die vrome knecht gelijk.